

GEBIEDSGERICHT WELSTANDSBELEID | BEELDKWALITEITSPLAN

‘VERWIJSMAST A1’

Inhoud

- 1 inleiding
- 2 ruimtelijke kaders
- 3 hoogbouweffectrapportage
- 4 welstandseisen

Inleiding

Aanleiding

Apeldoorn kent 3 vestigingen van de Mac Donalds waarbij er één direct aan de snelweg is gesitueerd. Dit soort bedrijven kent veelal een verwijsmast die de passerende consument attent maakt op haar aanwezigheid. De vestiging in Apeldoorn Zuid kent ook zo'n verwijsmast, maar deze is onvoldoende (te laat, pas na de afslag) zichtbaar voor passanten die vanuit Amersfoort naar het oosten rijden over de A1.

De ondernemer heeft aangegeven deze zichtbaarheid te willen optimaliseren. (n.b. de huidige zichtbaarheid vanaf de A1 rijdend richting Amersfoort is op orde maar staat wel onder druk door de groei van de aanwezige bomen).

Meerdere studies hebben aangetoond dat verplaatsing van de mast en/of nieuwbouw aan de zuidzijde van de snelweg/nabij de carpoolplek een optimalisatie in zichtbaarheid laat zien. Dit hangt samen met het feit dat de A1 ter hoogte van afslag Apeldoorn Zuid een grote flauwe bocht om het stedelijk gebied maakt en daarmee is een plek aan de zuidzijde van de A1 eerder zichtbaar. Hierdoor is er voldoende tijd om afslag Apeldoorn Zuid te kunnen nemen, waardoor het bedrijf geen omzet hoeft te missen. Een verhoging van de huidige mast is ook onderzocht maar deze zal voorbij de 100 meter hoog moeten worden wil deze voldoende zichtbaar zijn. Met de komst van een nieuwe mast zal de huidige mast verdwijnen.

Nieuwe hoge verwijsmasten en of kunstwerken met ruimte voor reclame zijn nu niet voorzien in het Apeldoornse ruimtelijk beleid en ook niet direct mogelijk binnen het geldende reclamebeleid. Ontwikkelingen, waarbij ondernemers of bedrijven opteren voor hogere en/of nieuwe reclame verwijsobject en (hierna: kunstwerk) vragen om aanpassing van dit ruimtelijke standpunt.

Zichtbaarheid verplicht tot een zorgvuldige inpassing en uitstraling. De locatie maakt onderdeel uit van het buitengebied van Apeldoorn waar de stad zich in het groen presenteert en zuinig is op haar ruimtelijke kwaliteiten. Het is echter ook het gebied waar de Cleantechregio zich nadrukkelijk wil gaan presenteren en nabij de afslag Apeldoorn Zuid wil werkend Apeldoorn ook zichtbaarder zijn. De opgave is daarmee breder dan alleen een kunstwerk voor dit specifieke bedrijf.

Vragen

Daarmee is de vraag gesteld hoe het stedelijk gebied van Apeldoorn en dit bedrijf in het bijzonder zich op deze locatie ter hoogte van de afrit Apeldoorn Zuid kan laten zien? Als de stad een aantrekkelijk snelwegpanorama wil bieden en daarmee aansluit bij de ambitie van het rijksbeleid 'Mooi Nederland' en provinciaal beleid 'Mooi Gelderland', dan is de vraag waar dat panorama uit kan bestaan? Het vraagt zorgvuldigheid; de ingrepen zullen dus altijd een afweging vormen tussen economie, woon- en ruimtelijke kwaliteit.

Status en doel

Om de opgave voor deze locatie goed in te passen en ervoor te zorgen dat de gemeentelijke en provinciale ambities recht worden gedaan is er dit gebiedsgericht welstandsbeleid opgesteld. Dit gebiedsgericht welstandsbeleid is een maatwerkuitwerking van het vigerende welstands- en reclamebeleid. Het document zal samen met een bestemmingsplanherziening voor worden gelegd aan de raad.

Het document introduceert ook de wens om een hoogbouweffectrapportage te maken. De mogelijke ruimtelijke impact rechtvaardigen dit. De uitkomst draagt bij aan een zorgvuldige ruimtelijke onderbouwing bij de bestemmingsplanwijziging.

Bedrijventerrein Kayersmolen

Kayersdijk

Locatie Mac Donalds & huidige mast

A1

Afslag Apeldoorn Zuid

Zoekgebied nieuwe mast, nabij carpoolplaats

Beekbergsebroek

Ruimtelijke kaders

Uithangbord van de Buitenstad & bedrijvig Apeldoorn

Met de Structuurvisie Buitenstad (vastgesteld door de raad op 30 mei 2013) is bevestigd dat we zuinig zijn op onze (groene) kwaliteiten, maar we willen ook ruimte geven aan innovatief ondernemerschap. Daarnaast geeft de studie A1-A50 (instemming college 18 maart 2011) handvatten voor een een overkoepelende aanpak hoe Apeldoorn op een zorgvuldige manier te presenteren. De ambities en de bestuurlijke afspraken met de provincie Gelderland vanuit de Cleantechregio en het recente programma Stadsranden geven handvatten over hoe om te gaan met de presentatie en inpassing van initiatieven in het landschap en de nabijheid van de A1.

Ruimtelijke kaders nader geduid

De A1-A50 visie zet in op het "openen" van de stad in en nabij de belangrijkste entrees naar de stad. Hier mag Apeldoorn zich presenteren. Deze visie zet in op zichtbaarheid van bedrijven nabij de afslag Apeldoorn Zuid door in te zetten op zorgvuldige architectuur en attractieve bebouwing aan de noordzijde van de A1. Om ook andere bedrijven op Kayersmolen de mogelijkheid te geven om zich te presenteren wordt voorgesteld een kunstwerk te ontwikkelen die dat ook mogelijk maakt. Het voorliggende initiatief kan dit aan de zuidzijde introduceren.

Het landschapsplan behorend bij het TraceBesluit Verbreding A1 zet in op handhaven van bestaande landschapselementen, te weten het handhaven van de beplante binnenlus en een onbeplante buitenlus

Daarnaast zet het programma Stadsranden in op een zorgvuldige invulling van het overgangsgedebied tussen stad en ommeland; hier vindt de bewoner ruimte om te recreëren dichtbij huis en liggen de verbindingen met de Veluwe en het IJsseldal. Ook zijn hier de functies te vinden die dichtbij de stad willen liggen, maar ook baat hebben bij een landelijke context: denk aan recreatie, kleinschalige landbouw of duurzame energie (wind- en zonne energie).

Wat past bij de Cleantechregio is zoeken naar overtuigende vormen van energietransitie met als ambitie energieneutraal. Ook liggen er kansen om circulair te bouwen door hergebruik van materialen.

Cleantech thema's die betrokken kunnen worden bij de opgave zijn:

1. Energieneutraliteit (bijvoorbeeld een verwijsmast die ook zelf energie opwekt);
2. Circulaire economie (bijvoorbeeld een mast die gemaakt is door het hergebruik van reststoffen uit Apeldoorn en/of de regio, het vermijden van 'virgin' grondstoffen);
3. Cleantech communicatie (bijvoorbeeld een verwijsmast die informeert over Apeldoorn en activiteiten en bedrijvigheid in de regio op het vlak van o.a. energie- en grondstofbesparing en Cleantech projecten).
4. Cleantech werk & innovatie (bijvoorbeeld een verwijsmast ontwikkeld door het regionaal en/of lokaal Cleantech bedrijfsleven en/of onderwijs, een prototype dat mogelijk op meer plekken in Nederland, Europa en zelfs de wereld toepasbaar is).

Stedelijk gebied
Apeldoorn

Afslag
Apeldoorn zuid

Suggestie van een
verwijsmast/kunstwerk

Buitengebied

Komend vanaf Amersfoort ligt de stad Apeldoorn verscholen achter een groen scherm met bomen

Hoogbouweffectrapportage

Passend in zijn omgeving

Een bestemmingsplanherziening vraagt een ruimtelijke onderbouwing waarom een dergelijk kunstwerk als passend kan worden beoordeeld. Hiervoor is naar analogie van de Hoogbouwvisie gebruik gemaakt van een beeldeffectrapportage. Hierin staan een aantal aspecten op basis waarvan kan worden aangegeven of de plaatsing van een kunstwerk op de voorgestelde locatie al dan niet ruimtelijk inpasbaar is. Het gaat daarbij om het nauwkeurig in beeld brengen van de ruimtelijke gevolgen op basis van de potentiële plek, de hoogte, het volume en de uitstraling.

Zo wordt voorkomen dat uiteindelijk een verrommeld beeld ontstaat dat leidt tot verlies van ruimtelijke kwaliteit én verlies van de attentiewaarde.

Inhoudelijke stappen hoogbouweffectrapportage

- Stap 1 Past het ontwerp binnen de randvoorwaarden van ander rijksbeleid? (zoals het kader Objecten langs autosnelwegen) van Rijkswaterstaat, Laagvliegroute defensie/Teuge en straalpaden KPN). Veroorzaakt het object geen geluids-, zicht-, licht- en milieuhinder voor de woonomgeving, natuur en het verkeer?
- Stap 2 Een overtuigende inpassing van het kunstwerk in een ruime woon- en leefomgeving door middel van fotomontages en/of 3D animatie. Bezien vanaf snelweg maar zeker ook vanuit stad en ommeland in dag- en nachtsituatie (met evt verlichting). Zijn de vormgeving, uitstraling, materialisering en het aanzien voldoende overtuigend in de context van deze plek? Is de aanlanding op het maaiveld zorgvuldig vormgegeven?

Wordt er een (landschappelijke) inpassing op het maaiveld voorgesteld? Hoe zit het met de bezonning en mogelijke windhinder?

- Stap 3 De uitkomsten van stap 1 en 2 dienen als onderbouwing bij de bestemmingsplanherziening.

Welstandseisen

Vormgevingsopgave

De voorziene plek langs de snelweg A1 is niet alleen goed zichtbaar vanaf de snelweg, maar zal ook worden waargenomen vanuit het omliggende landschap. Deze zichtbaarheid maakt dat we hoge eisen stellen aan het kunstwerk. Belangrijk daarbij is een overtuigende integratie van commercie, stadspromotie en beeldkwaliteit.

De welstandseisen zijn:

- Hoge beeldkwaliteit van het object. Unieke vormgeving en passend in zijn context.
- Het mag de verkeersveiligheid niet negatief beïnvloeden waardoor ook knipperende en te felle reclameuitingen zijn uitgesloten. De Richtlijn Lichthinder van de NSVV wordt hierbij gehanteerd. Nadere eisen en voorwaarden worden benoemd in het bestemmingsplan.
- De landelijke normering ten aanzien van de verkeersveiligheid is van toepassing, zoals ontwikkeld door het CROW. Nadere eisen en voorwaarden worden benoemd in het bestemmingsplan.
- Het object is alzijdig vormgegeven.
- Het object reageert op het gebiedskarakter (combinatie van een snelweglandschap en het aanwezige meer open landschap).
- De algemene toetsingscriteria welstand zijn van toepassing, zoals verwoord in het welstandsbeleid.
- Het object veroudert op een duurzame wijze. Het hoofdmateriaal is onderhoudsarm en behoudt zijn oorspronkelijke uitstraling.
- Overtuigende heldere hoofdvorm van het object. Een icoon of "follie" die bijdraagt aan de doelstellingen van de Buitenstad.
- Een uniek en locatiespecifiek object. Het kunstwerk ziet er anders uit dan de andere masten langs de snelweg.

2 voorbeelden van kunstwerken. Links een beeld waarbij reclame en vormgeving maximaal geïntegreerd zijn en rechts een kunstzinnige verbeelding van het zoeken naar aansluiting met de landschappelijke context.

gebiedsgericht welstandsbeleid
verwijsmast/kunstwerk A1

- Toepassen van LED kan alleen bij een overtuigend geïntegreerd ontwerp.
- Het maaiveld blijft toegankelijk. Er worden geen hekwerken rondom toegepast.
- Betrek bij het ontwerp een artistiek vormgever, bijvoorbeeld een kunstenaar, architect of industrieel vormgever en vraag advies aan een landschapsarchitect.
- Naast het ontwerp voor een kunstwerk/reclame-uiting ligt ook een inrichtingsplan voor.
- Dit kader vormt een maatwerkoplossing binnen het vigerende reclamebeleid.

Overtuigende hoofdvorm

Kunstwerk met een zeer herkenbare hoofdvorm

Meer dan reclame

De innovatortoren op het Floriade terrein is enorm duurzaam met diverse zichtbare technieken

Duurzaam verouderen

Toepassen van materialen die niet snel vervuilen en ook op de langere termijn hun oorspronkelijke uitstraling behouden

